

Peculiarities of Trade and Economic Cooperation Between Ukraine and Israel in the Context of the Free Trade Agreement and the Production of Agri-Food Products

Nadiia Kryvenko¹

Abstract. Countries try to increase their benefits and in the long term, so they develop their trade and cooperation. The international economic integration, conclusion of regional trade agreements help to achieve it. The elimination of trade barriers and other measures allow for deeper cooperation between countries. Therefore, Ukraine has concluded dozens of such agreements, among them with Israel. The article examines trade and economic relations between Ukraine and Israel, taking into account the Free Trade Agreement, agricultural production in Ukraine, provides a definition of the complementarity of their trade structures, and develops proposals. The work utilizes scientific research methods, among them analysis and synthesis, , statistical, abstraction generalized, graphical, and other methods. Ukraine is increasing its exports to Israel, although there have been declines in some years. The Israel's share of Ukraine 's exports is low, and a similar situation applies to Ukraine's share of Israel's exports. Ukraine's trade balance with Israel has been predominantly positive, with a consistent positive balance for agricultural products. Their share in Ukraine's exports to Israel has increased significantly, processed food products are among the most exported goods. These countries economies are complementary. Ukraine is among Israel's largest importers of those products for which it is among the world's largest producers and which are the largest share of exports to Israel. The trade complementarity index and the Free Trade Agreement between the two countries provide evidence of export prospects. Ukraine needs to diversify its exports to Israel, improve product quality, and stimulate the production and export of kosher products, processed foods, and other goods already in demand, but whose exports are negligible or nonexistent. In future studies, it is advisable to investigate the development of trade and economic cooperation taking into account the regional trade agreements concluded by them.

Keywords: international economic integration; import; export; foreign trade; agricultural products; regional trade agreement.

Received: 20 January 2026 | **Revised:** 22 January 2026 | **Accepted:** 14 February 2026 | **Published:** 28 February 2026.

Suggested Citation:

Kryvenko, N. V. (2026). Peculiarities of Trade and Economic Cooperation Between Ukraine and Israel in the Context of the Free Trade Agreement and the Production of Agri-Food Products. *Herald of Economics*, 1, 105-113. DOI: 10.35774/visnyk2026.01.105.

This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 License (<http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial.

© 2026 The Author(s).

¹ Nadiia Kryvenko, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: 0000-0003-3439-432X

E-mail: kryvenn@ukr.net

Особливості торговельно-економічного співробітництва України та Ізраїлю в контексті угоди про вільну торгівлю і виробництва агропродовольчої продукції

Надія Кривенко¹,

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна

Анотація. Розвиток торговельно-економічного співробітництва України спрямований на максимізацію національних економічних вигод у довгостроковій перспективі. Важливим інструментом реалізації цієї стратегії є укладання регіональних торговельних угод та участь у міжнародних інтеграційних об'єднаннях. Усунення торговельних бар'єрів, гармонізація стандартів та інші заходи дають змогу поглибити співробітництво між країнами. Так, Україна уклала регіональні торговельні угоди з інтеграційними організаціями та низкою країн, зокрема з Ізраїлем. У статті досліджено торговельно-економічні відносини між Україною та Ізраїлем із урахуванням Угоди про вільну торгівлю, продукування аграрної продукції в Україні, подано визначення компліментарності їхніх торговельних структур і розроблено пропозиції щодо подальшого розвитку співробітництва. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз та синтез, абстракції, статистичний, узагальнення, графічний та ін. Україна збільшує експорт товарів до Ізраїлю, хоча в окремі роки простежувалось його скорочення. Частка Ізраїлю в загальному експорті України залишається відносно невисокою; аналогічна ситуація характерна і щодо частки України в експорті Ізраїлю. Водночас торговельне сальдо України у двосторонній торгівлі переважно є додатним, зокрема за окремими видами агропродовольчої продукції. У товарній структурі експорту України до Ізраїлю суттєво зростає частка агропродовольчої продукції. Серед основних товарних груп вагоме місце посідають готові харчові продукти. Україна входить до числа провідних світових виробників окремих видів сільськогосподарської продукції, що забезпечує їй конкурентні переваги на ізраїльському ринку. Аналіз показав, що економіки двох країн є достатньо компліментарними. Україна належить до основних постачальників до Ізраїлю тих товарів, у виробництві яких має значний експортний потенціал і які формують суттєву частку її експорту. Розрахунок індексу компліментарності торгівлі підтверджує наявність перспектив для подальшого розширення двостороннього співробітництва. З метою посилення позицій України на ізраїльському ринку доцільно здійснювати диверсифікацію експорту, підвищувати якість продукції відповідно до міжнародних стандартів, стимулювати виробництво та експорт кошерної продукції, розвивати переробку галузь і збільшувати частку готових харчових продуктів. Особливу увагу слід приділяти товарам, що вже користуються попитом, однак експортуються в незначних обсягах або поки що не представлені на ринку. Подальші дослідження доцільно зосередити на оцінці впливу регіональних торговельних угод на галузеву структуру торгівлі та інвестиційне співробітництво між країнами.

Ключові слова: міжнародна економічна інтеграція, експорт, імпорт, зовнішня торгівля, аграрна продукція, регіональна торговельна угода.

Вступ. Розвиток торговельно-економічного співробітництва між країнами має важливе значення, що підтверджується багатьма науковими дослідженнями, укладеними угодами та іншими факторами. Суттєву роль у цьому процесі відіграє їх участь у міжнародних інтеграційних об'єднаннях, підписання регіональних торговельних угод з ними та окремими країнами, що сприяє лібералізації торгівлі між ними, гармонізації стандартів якості та ін. Угоди укладаються між країнами, які належать до різних континентів, відрізняються за рівнем економічного розвитку, і навіть одночасно з кількома країнами чи об'єднаннями. Ізраїль та Україна як учасники цього процесу також підписали угоду про вільну торгівлю. З огляду на потенціал країн, їхні абсолютні та порівняльні переваги, попит та ін. доцільно сприяти розвитку їхнього співробітництва.

Огляд літератури. Питаннями міжнародної економічної інтеграції займаються зарубіжні та вітчизняні вчені. Наприклад, Б. Баласа запропонував визначити економічну інтеграцію як процес і як явище [1, с. 1], Дж. Вайнер здійснив глибокий аналіз функціонування митного союзу [2], А. С. Філіпенко [3] – вивчив теорії міжнародної економічної інтеграції (МЕІ), Ю. М. Пахомов, Д. Г. Лук'яненко, Б. В. Губський дослідили розвиток МЕІ [4], О. І. Шнирков надає особливу увагу європейській інтеграції [5], М. І. Пугачов, А. О. Мельник [6], О. М. Яценко [7] – розвитку інтеграції в аграрному секторі та ін.

Науковці І. Г. Бережнюк, А. Є. Петрова, А. Г. Колпіна досліджували питання саме співробітництва України з Ізраїлем на сучасному етапі [8], С. О. Радзівська – вплив угоди про ЗВТ з Ізраїлем на розвиток інтеграційного потенціалу України [9].

Мета – дослідити торговельно-економічні відносини України та Ізраїлю в контексті підписаної угоди між ними з урахуванням виробництва аграрної продукції в Україні, визначити компліментарність торговельних структур їхньої торгівлі та розробити відповідні пропозиції.

Основні результати дослідження

З 2005 до 2024 р. зовнішня торгівля України з Ізраїлем здійснювалась постійно. У цей період експорт усіх товарів України до Ізраїлю збільшився відповідно з 290,7 до 456,2 млн дол., тобто у 1,6 рази. Максимального значення він набув у 2012 р., коли досягнув 796,4 млн дол. Хоча загалом простежується збільшення обсягу експорту українських товарів до Ізраїлю, проте для окремих років характерне його значне зменшення (рис. 1).

Експорт України до Ізраїлю, млн дол.

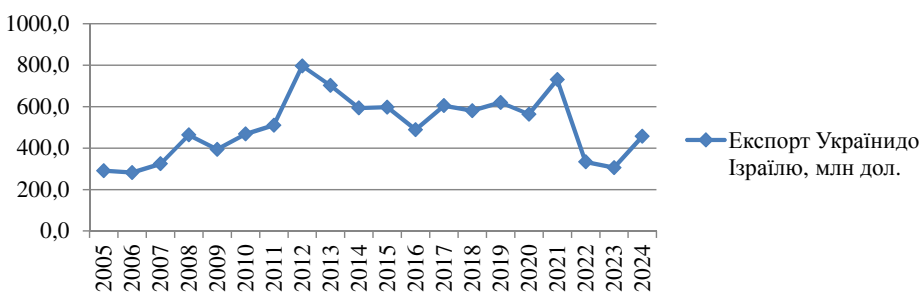

Рис. 1. Експорт України до Ізраїлю у 2005–2024 рр., млн дол.

Джерело: розроблено автором за даними ІТС [10].

Згідно з рисунком до 2012 р. обсяг експорту до Ізраїлю зростає, проте згодом динаміка змінилася. Після 2012 р. найнижчі показники експорту простежувались у 2022–2024 рр., що значною мірою зумовлено військовими діями в країні.

Протягом зазначеного періоду торговельний баланс торгівлі України з Ізраїлем був активним, крім 2024 р. (-77,4 млн дол.). Постійно простежувалось додатне торговельне сальдо по торгівлі низкою товарних груп, зокрема виробами з чорних металів, олійним насінням та олійних плодах, харчовими продуктами, какао та продуктами з нього, продуктами із зернових, борошна, крохмалю, продукцією борошномельно-круп'яної промисловості, деревиною та виробами з деревини, деревним вугіллем, цукром і кондитерськими виробами з нього; молочними продуктами, пташинними яйцями, медом; тваринними, рослинними жирами та оліями, залишками і відходами харчової промисловості, готовими кормами для тварин, чорними металами, зерновими. Тобто це переважно агропродовольча продукція.

У 2024 р. у товарній структурі українського експорту до Ізраїлю переважає агропродовольча продукція (табл. 1).

Таблиця 1

Товари, які становили найбільшу частку в експорті України до Ізраїлю у 2005 і 2024 рр., %

2005 р.		2024 р.	
Товарна група	Частка, %	Товарна група	Частка, %
Чавун і сталь	38,2	зернові культури	54,8
Зернові культури	28,9	чавун і сталь	7,5

продовження таблиці 1

Неорганічні хімічні речовини; органічні або неорганічні сполуки дорогоцінних металів, рідкоземельних металів, ...	6,4	залишки і відходи харчової промисловості	7,3
Залишки і відходи харчової промисловості	3,6	тваринні, рослинні ... жири та олії та продукт їх розщеплення, готові харчові жири	6,2
Натуральні або культивовані перли, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння, дорогоцінні метали, ...	3,3	молочні продукти, пташині яйця, натуральний мед, ...	4,8
Алюміній та вироби з нього	3,2	ядерні реактори, котли, машини та механічні пристрої...	4,3
Вироби з заліза або сталі	3,0	цукор та цукрові кондитерські вироби	2,8
Ядерні реактори, котли, машини та механічні пристрої...	2,6	деревина та вироби з деревини, деревне вугілля	1,5
Добрива	2,3	продукція борошномельно-круп'яної промисловості	1,4
Деревина та вироби з деревини, деревне вугілля	2,2	продукти із зернових, борошна, крохмалю...	1,1
Загалом	93,8	Загалом	91,8

Джерело: розраховано автором за даними ІТС [10].

З наведених даних видно, що у 2024 р. більше половини (54,8%) експорту України до Ізраїлю припадало на зернові, і три товарні групи агропродовольчої продукції, які вивозять найбільше, становлять 68,4% експорту. Крім того, з 10-ти основних експортних товарів, які займають 91,8% експорту до Ізраїлю, сім припадає на агропродовольчу продукцію. Тобто в експорті переважає агропродовольча продукція. Проте така ситуація була не завжди. Наприклад, у 2005 р. з 10 товарних груп, які Україна найбільше вивозила і які становили 93,8%, лише дві з них належали до агропродовольчої продукції – зернові та залишки і відходи харчової промисловості.

Доцільно звернути увагу, що до цієї десятки товарів належать готові харчові продукти, зокрема залишки та відходи харчової промисловості; цукор та цукрові кондитерські вироби; продукція борошномельно-круп'яної промисловості; продукти із зернових, борошна, крохмалю. Варто зазначити, що Україна є одним з найбільших у світі виробників окремих видів агропродовольчої продукції, зокрема пшениці, кукурудзи, насіння соняшнику, картоплі та ін.

Проте частка Ізраїлю в експорті України доволі невелика і протягом 2005–2024 рр. не перевищувала 1,6%, хоча не опускалась нижче 0,7% і в 2024 р. становила 1,1%. Проте вона була вища, ніж багатьох інших країн, зокрема членів ЄС-27.

У 2024 р. Ізраїль зайняв 23 позицію серед основних імпортерів України, причому випередив багато країн, серед яких і ті, з якими підписано регіональні торговельні угоди, зокрема Грецію, Латвію, Казахстан, Грузію, Португалію, Азербайджан, Канаду та ін.

Частка України у експорті Ізраїлю невелика і у 2024 р. становила лише 0,3%, проте найбільше його 28,1% спрямовується до США. Також основними імпортерами є Ірландія, Китай, Нідерланди, Німеччина та ін.

В експорті Ізраїлю до України на 10 товарних груп у 2005 та 2024 рр. припадало відповідно 83,0 та 95,7%, тобто простежується зростання (табл. 2).

Таблиця 2

Товарні групи, які займали найбільшу частку в експорті Ізраїлю до України у 2005 і 2024 рр., %

№ з/п	2005		2024	
	Товарна група	Частка, %	Товарна група	Частка, %
1.	Пластмаси та вироби з них	22,6	Електричні машини та їх обладнання ...	42,3
2.	Натуральні або культивовані перли, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння, дорогоцінні метали, ...	19,5	Різні хімічні продукти	20,5
3.	Ефірні олії, резиноїди ...	8,3	Пластмаси та вироби з них	11,6
4.	Ядерні реактори, котли, машини та механічні пристрої...	7,8	Добрива	7,4
5.	Чавун і сталь	7,4	Ефірні олії, резиноїди ...	4,9
6.	Їстівні фрукти та горіхи, шкірка цитрусових ...	5,0	Ядерні реактори, котли, машини та механічні пристрої...	3,3
7.	Електричні машини та їх обладнання	4,2	Неорганічні хімічні речовини; органічні або неорганічні сполуки дорогоцінних металів, рідкоземельних металів,	1,8
8.	Алюміній та вироби з нього	3,3	Оптичні, фотографічні, кінематографічні вимірювальні...	1,7
9.	Вироби з заліза або сталі	2,9	Їстівні фрукти та горіхи, шкірка цитрусових ...	1,3
10.	Продукти переробки овочів	2,0	Олово та вироби з нього	0,9
	Загалом	83,0	Загалом	95,7

Джерело: розраховано автором за даними ІТС [10].

З наведених вище даних видно, що якщо у 2005 р. найбільша частка припадала на пластмаси та полімерні матеріали і становила 22,6%, то у 2024 р. на електричні машини – 42,3%, причому спостерігається її зростання. До десятки товарних груп, які Ізраїль найбільше вивозив в Україну, належать електричні машини та обладнання, пластмаси, полімерні матеріали; ядерні реактори, котли, машини та механічні пристрої, ефірні олії, резиноїди, їстівні фрукти та горіхи, шкірка цитрусових.

У 2005 р. з агропродовольчої продукції ще лише продукти переробки овочів. Тобто, якщо у товарній структурі українського експорту до Ізраїлю прослідковується зростання частки агропродовольчої продукції, то з Ізраїлю до України навпаки, і якщо в першому випадку вона займає переважну частку, то в другому – ситуація протилежна.

З метою визначення рівня взаємодоповнюваності українських та ізраїльських торговельних відносин обчислено індекс компліментарності торгівлі (TCI_j), що дає можливість оцінити відповідність структури імпорту та експорту двох країн, за такою формулою:

$$TCI_j = 100 - \sum \frac{m_{ik} - x_{ij}}{2}, \quad (1)$$

m_{ik} – частка певного товару (i) в загальному імпорті першої країни (k);

x_{ij} – частка експорту i-го товару другої країни (j) [11, с. 251].

Для обчислення використано понад 30 товарних груп, частка яких в експорті України займає більше 94%. Відповідно до проведених розрахунків, торговельні відносини України з Ізраїлем є комплементарними на рівні 46,22, що свідчить про перспективи співробітництва.

З огляду на перевагу агропродовольчої продукції в українському експорті, зокрема до Ізраїлю, Україна є одним з вагомих виробників агропродовольчої продукції у світі, а за окремими

її видами належить до найбільших, доцільно нарощувати обсяги експорту цих товарів, а також інших до Ізраїлю.

Крім того, варто акцентувати на експорті продукції переробки, зокрема продукції борошномельно-круп'яної промисловості та продуктів із зернових, борошна, крохмалю, які вже входять до десятки експортних товарів України до Ізраїлю. Крім того, наша держава є одним з найбільших виробників зернових у світі.

Для цього проаналізуємо, які країни є основними імпортерами Ізраїлю окремих видів продукції, що належать до ключових позицій українського експорту, зокрема й на ізраїльський ринок (табл. 3).

Таблиця 3

Частка основних постачальників у імпорті окремих видів агропродовольчої продукції Ізраїлю у 2024 р. (%)

Товарна група	Частка основних імпортерів (%)
Продукція борошномельно-круп'яної промисловості	Італія (18,7%), Німеччина (18,3), Франція (7,2), Бельгія (6,3), Нідерланди (5,9), Великобританія (5,5), Польща (5,4), Іспанія (4,4), США (3,7), Україна (3,3)
Продукти із зернових, борошна, крохмалю...	Італія (21,2), Нідерланди (8,0), Польща (6,7), США (6,7), Іспанія (6,1), Туреччина (5,4), Франція (5,0), Німеччина (4,5), Ірландія (4,2), Таїланд (4,1)
Молочні продукти, пташинні яйця, мед ...	Польща (15,6), Україна (13,2), Нідерланди (10,4), Німеччина (9,6), Іспанія (9,0), Франція (7,7), Італія (7,5), США (4,9), Великобританія (2,2), Бельгія (2,0)
Залишки й відходи харчової промисловості	США (18,7), Аргентина (14,7), Україна (7,7), Румунія (6,6), Болгарія (5,1), Італія (4,9), Франція (4,1), Нідерланди (4,0), Іспанія (3,7), Німеччина (3,5)

Джерело: обчислено автором за даними [10].

З проведених розрахунків видно, що за наведеними товарними групами, крім продуктів із зернових, борошна, крохмалю, Україна входить до їх основних постачальників Ізраїлю. Причому, якщо частка України за останніми становила 1,4%, то за іншими трьома видами продукції перевищувала 3,3%. Варто зазначити, що за зерновими показник становив 28,1%, зокрема пшениці – 20,4%, олії соняшникової сафлорової або бавовняної та їх фракцій – 17,4%. Тобто Україна займає порівняно значну частку в імпорті Ізраїлем цих видів продукції, проте, щоб розширити свої позиції потрібно підвищувати якість продукції, оскільки основними постачальниками переважно є країни ЄС-27 та США. Доцільно врахувати попит у країні на кошерну продукцію, причому він також зростає в інших країнах.

Особливе значення для розвитку торговельно-економічного співробітництва має Угода про вільну торгівлю між країнами [12]. Документ складається з 12 розділів, причому значна частина стосується прямо питань торгівлі, зокрема Розд. 2 «Торгівля товарами», Розд. 3 «Митні процедури», Розд. 7 «Торгівля та навколишнє середовище» та ін. Цілями Угоди визначено: збільшення економічного співробітництва внаслідок розширення взаємної торгівлі для підвищення рівня життя населення; ліквідація бар'єрів у торгівлі товарами; а також поширення умов добросовісної конкуренції; сприяння гармонійному розвитку, розширенню світової торгівлі та ін. (Розд. 1).

Враховуючи значну частку агропродовольчої продукції у експорті України, варто особливу увагу звернути на Розд. 5 «Санітарні та фіто санітарні заходи», де зазначається, що його цілями є «захист життя чи здоров'я людини, тварин чи рослин на території кожної із Сторін при сприянні торгівлі та забезпечення того, щоб санітарні та фітосанітарні заходи Сторін (далі – СФЗ) не створювали необґрунтованих бар'єрів у торгівлі».

Хоча в Угоді йдеться про усунення мит на імпорт товарів, проте потрібно також звернути увагу на зауваження у Тарифних графіках країн. Ця Угода має сприяти розвитку співробітництва, зокрема торгівлі.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином, торгівля між Україною та Ізраїлем розвивається, але попри зростання експорту простежувались періоди падіння. Частка Ізраїлю в експорті України невелика, а останньої країни в експорті першої – ще менша. Торговельне сальдо України з Ізраїлем було переважно додатним, причому за окремими видами агропродовольчої продукції постійно. У товарній структурі експорту України до Ізраїлю помітно зросла частка агропродовольчої продукції, але така тенденція не характерна для Ізраїлю. Українські готові харчові продукти користуються попитом на ринку Ізраїлю. За окремими видами агропродовольчої продукції, одним із найбільших світових виробників яких є Україна, вона посідає провідні позиції серед постачальників до Ізраїлю. Передусім це стосується тих товарних груп, що формують найбільшу частку українського експорту на ізраїльський ринок. Розрахунок індексу компліментарності торгівлі свідчить про наявність значного потенціалу для подальшого розвитку двостороннього співробітництва. Важливим чинником його реалізації є укладена Угода про вільну торгівлю. Водночас сама по собі угода не гарантує автоматичного зростання обсягів торгівлі, а лише створює сприятливі умови та можливості, ефективність використання яких залежить від активності суб'єктів господарювання та державної економічної політики.

Український експорт до Ізраїлю залишається відносно концентрованим, що зумовлює необхідність його подальшої диверсифікації. У цьому контексті доцільно враховувати переваги розширення експорту продукції з високою доданою вартістю, насамперед готових харчових виробів. Водночас увагу слід приділяти як товарам, що вже експортуються до Ізраїлю у значних обсягах і мають сформований попит, так і тим позиціям, частка яких є незначною або які поки що не представлені на ізраїльському ринку. Важливу роль у розширенні присутності українських товарів відіграють маркетингові інструменти, зокрема проведення міжнародних виставок, торговельних місій, презентацій та інших заходів із просування продукції. Значні зусилля мають бути спрямовані на підвищення якості продукції та її відповідність міжнародним стандартам, оскільки серед провідних постачальників Ізраїлю домінують економічно розвинені країни, зокрема держави ЄС-27 та США.

Перспективним напрямом є нарощування експорту агропродовольчої продукції, яка виробляється в Україні у значних обсягах і користується попитом на ізраїльському ринку. Особливу увагу слід приділити виробництву та експорту кошерної продукції, що має стабільний попит не лише в Ізраїлі, а й в інших країнах. Водночас важливим є розвиток імпорту з Ізраїлю сучасних технологій, активізація створення спільних підприємств та поглиблення інших форм торговельно-економічного співробітництва, здатних забезпечити взаємовигідний ефект для обох сторін.

У подальших дослідженнях доцільно поглибити аналіз співробітництва країн з урахуванням укладених ними інших регіональних торговельних угод, а також оцінити їхній вплив на стимулювання двосторонньої торгівлі.

Література

1. Balassa B. The theory of economic Integration. Rout ledge, 2013. 318 p.
2. Viner J. The customs union issue. New York: Carnegie Endowment for International Peace. 1950.

3. Філіпенко А. С. Міжнародна економічна інтеграція: сучасний теоретичний дискурс. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2016. Вип. 23 (3). С. 54–61. file:///D:/User10/Downloads/Nvdau_2016_23(3)_9-1.pdf
4. Adda M., Sofiane C. B., Kamel B. The impact of economic integration on foreign trade: a case study of the BRICS countries with the applying of the PANEL ARDL (RE-FE) model during the period 2010-2024. *South Florida Journal of Development*. 2025. 6(8). <https://doi.org/10.46932/sfjdv6n8-004>
5. Arribas I., Bensassi S., Tortosa-Ausina E. Trade integration in the European Union: Openness, interconnectedness, and distance. *The North American Journal of Economics and Finance*. 2020. Vol. 52. <https://doi.org/10.1016/j.najef.2020.101167>
6. Пугачов М. І., Мельник А. О. Інтеграційні альтернативи для АПК України в умовах світової економічної кризи. *Економіка АПК*. 2014. № 4. С. 28–32. https://eapk.com.ua/web/uploads/pdf/Vol.%2021,%20No.%204,%202014_apk-28-32.pdf
7. Yatsenko O., Nitsenko V., Karasova N., Harvey S James, Joe L Parcell Realization of the potential of the Ukraine–EU free trade area in agriculture. *Journal of International Studies*. 2017. 10 (2). P. 258–277. DOI:10.14254/2071-8330.2017/10-2/18
8. Бережнюк І. Г., Петрова А. Є., Колпіна А. Г. Торговельно-економічні відносини України та Ізраїлю на сучасному етапі. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2018. № 3 (102). С. 12–18. http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_3_4
9. Радзівєвська С. О. Вплив угоди про зону вільної торгівлі з державою Ізраїль на розвиток інтеграційного потенціалу України. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 80. С. 47–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.80->
10. Trade map – international trade statistics. URL: https://www.trademap.org/tradestat/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c14719%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1.
11. Макогін З. Я., Андрусейко Р. Я. Особливості торговельно-економічної та інвестиційної співпраці України та Німеччини. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.6. С. 249–253. DOI: <https://doi.org/10.15421/40260638>
12. Угода про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль. Від 21.01.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376_001-19#n63

References

1. Balassa, B. (2013). *The theory of economic Integration*. Rout ledge. 318 p. [in English].
2. Viner, J. (1950). *The customs union issue*. New York: Carnegie Endowment for International Peace. [in English].
3. Filipenko, A. S. (2016). International economic integration: the modern theoretical discourse. *Scientific Bulletin of the Diplomatic Academy of Ukraine*, 23(3), 54–61. [in Ukrainian]. file:///D:/User10/Downloads/Nvdau_2016_23(3)_9-1.pdf
4. Adda, M., Sofiane, C. B., & Kamel, B. (2025). The impact of economic integration on foreign trade: a case study of the BRICS countries with the applying of the PANEL ARDL (RE-FE) model during the period 2010-2024. *South Florida Journal of Development*, 6(8). <https://doi.org/10.46932/sfjdv6n8-004>
5. Arribas, I., Bensassi, S., & Tortosa-Ausina, E. (2020) Trade integration in the European Union: Openness, interconnectedness, and distance. *The North American Journal of Economics and Finance*. 52. <https://doi.org/10.1016/j.najef.2020.101167>

-
6. Puhachov, M. I., & Melnyk, A. O. (2014). Integration alternatives for the Ukrainian agro-industrial complex in the context of the global economic crisis. *Ekonomika APK*, 4, 28–32. [in Ukrainian]. https://eapk.com.ua/web/uploads/pdf/Vol.%2021,%20No.%204,%202014_apk-28-32.pdf
 7. Yatsenko, O., Nitsenko, V., Karasova, N., Harvey S James, & Joe L Parcell (2017). Realization of the potential of the Ukraine–EU free trade area in agriculture. *Journal of International Studies*, 10 (2), 258–277. <https://doi.org/10.14254/2071 - 8330.2017/10-2/18>. [in English]. DOI :10.14254/2071 - 8330.2017/10-2/18
 8. Berezniuk, I. H., Petrova, A. Ie., & Kolpina, A. H. (2018). Trade and economic relations between Ukraine and Israel at the modern stage. *State and Regions. Series: Economy and Entrepreneurship*, 3 (102), 12–18. [in Ukraine]. http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_3_4
 9. Radziievska, S. O. (2023). The impact of the free trade agreement with the state of Israel on the development of Ukraine's integration potential. *Black Sea Economic Studies*, 80, 47–54. <https://doi.org/10.32782/bses.80-7>. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.80-7>
 10. Trade map – international trade statistics. https://www.trademap.org/tradestat/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nypm=1%7c804%7c%7c%7c14719%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1. [in English].
 11. Makohin, Z. Ya. & Andruseiko, R. Ya. (2016). The Features of Trade-Economic and Investment Cooperation between Ukraine and Germany. *Scientific Bulletin of UNFU*, 26.6, 249–253. [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.15421/40260638>
 12. Free Trade Agreement between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of the State of Israel. 21.01.2019. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376_001-19#n63. [in Ukrainian].